

T.C.
ANKARA
11. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2018/1269
KARAR NO : 2020/2158

DAVACI : ANADOLU LPG VE AKARYAKIT SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ
Simon Bolivar Cad. Korman Apt. No:32/B-1 Çankaya/ANKARA
DAVALI : REKABET KURUMU
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No. 9 Bilkent Çankaya/ANKARA
VEKİLİ : AV. MEHMET METE BAŞBUĞ - Aynı yerde

DAVANIN ÖZETİ : Davacı dernek tarafından, Petrol Ofisi A.Ş. (eski unvanı: OMV Petrol Ofisi A.Ş.), Milan Petrol San. Tic. A.Ş. ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'nin, intifa hakkını kötüye kullanmak suretiyle bayilerinin kendileri veya kendilerinin göstereceği LPG dağıtım şirketleri dışında kalan şirketlerden otogaz LPG tedarikini engelleyerek sözleşme serbestisini ve rekabeti haksız olarak sınırladığından bahisle 26.08.2008 tarihli şikâyet başvurusu üzerine Petrol Ofisi A.Ş., Milan Petrol San. Tic. A.Ş. ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediklerine ve aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 11.01.2018 tarih ve 18-02/20-10 sayılı kararının; akaryakıt dağıtıcısının kontrolünde LPG bayiliği alan istasyonlarda otogaz fiyatının daha pahalı olduğu, LPG'yi akaryakıtı bağlayan akaryakıt firmasının LPG firması ile yaptığı sözleşmenin de rekabete aykırı olduğu, rekabetin ihlal edilmesinin intifa hakkından kaynaklandığı, intifa hakkı nedeniyle bayinin otogaz firması ile pazarlık imkanının kalmadığı, intifa hakkı uygulamasının devam etmesi durumunda LPG dağıtım şirketlerinin piyasadan çıkacağı ve oligopol bir piyasa oluşacağı, haksız ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İntifa hakkı sahibi akaryakıt dağıtıcısının taşınmazdan istediği gibi yararlanabileceği, dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 11. İdare Mahkemesi'nce, dava dosyası incelenmek suretiyle işin gereği görüldü.

Dava; davacı dernek tarafından, Petrol Ofisi A.Ş. (eski unvanı: OMV Petrol Ofisi A.Ş.), Milan Petrol San. Tic. A.Ş. ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'nin, intifa hakkını kötüye kullanmak suretiyle bayilerinin kendileri veya kendilerinin göstereceği LPG dağıtım şirketleri dışında kalan şirketlerden otogaz LPG tedarikini engelleyerek sözleşme serbestisini ve rekabeti haksız olarak sınırladığından bahisle 26.08.2008 tarihli şikâyet başvurusu üzerine Petrol Ofisi A.Ş., Milan Petrol San. Tic. A.Ş. ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediklerine ve aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 11.01.2018 tarih ve 18-02/20-10 sayılı kararının iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; bayilerinin tesisleri üzerinde intifa hakkı kuran akaryakıt dağıtım şirketlerinin, LPG satın alınacak şirketin seçimi konusunda bayilerini zorladıkları, dolayısıyla otogaz pazarında rekabet şartlarının ortadan kaldırıldığı, akaryakıt dağıtım şirketlerine tanınan muafiyetin ortadan kaldırılması istemiyle davacı ve başkaca dağıtıcı şirketler tarafından yapılan şikâyet başvurusunun, 01.10.2009 tarih ve 09-43/1093-274 sayılı Rekabet Kurulu'u kararıyla özetle; "...şikâyete konu hususların 4054 sayılı Kanun'un 4/2. (f) maddesinde sayılan unsur(ları) taşımadıkları..., şikâyete konu hükümler içeren bayilik anlaşmaları, dikey anlaşma olmaları yönüyle, sağlayıcı konumundaki dağıtım firmalarının gerek otomotiv yakıtları (bağlayan ürün) gerekse otogaz LPG (bağlanan ürün) bakımından %40'ı aşmaması nedeniyle, 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen diğer koşulları da taşıması kaydıyla grup muafiyetinden yararlanabileceği, ... (ve) ilgili pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar payları, rakiplerin sayısı ve konumu, ilgili pazara giriş koşulları ve sektöre yönelik yakın tarihli

T.C.

ANKARA

11. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/1269

KARAR NO : 2020/2158

incelemeler dikkate alındığında, pazarda herhangi bir teşebbüsün hakim durumda bulunmadığı ve şikâyet olunan hususların 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamında hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği" gerekçeleriyle reddedildiği, söz konusu kararın iptali istemiyle açılan davada Danıştay 13. Dava Dairesi'nde dava açıldığı, anılan Daire'nin 14.11.2016 tarih ve E:2010/609, K:2016/3707 sayılı kararı ile "4054 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkça yasaklanmıştır. Anılan maddede söz konusu filler tadadi olarak sayılmış olmakla birlikte, bunlardan biri de "Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi"dir. Dava konusu uyuşmazlık bakımından, akaryakıt ve LPG dağıtımını yapan teşebbüslerle, yalnızca LPG dağıtımını yapan teşebbüslerin LPG dağıtımını pazarında rekabet hâlinde olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Davacının dava dilekçesinde de vurguladığı "bayilerinin tesisleri üzerinde intifa hakkı kuran akaryakıt dağıtım şirketlerinin, LPG satın alınacak şirketin seçimi konusunda bayileri zorladıkları, dolayısıyla otogaz pazarında rekabet şartlarının ortadan kaldırıldığı" iddiasının Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un bütünü bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir. Kurul kararında ise söz konusu iddiaların Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi ve Kanun'un 6. maddesi yönünden değerlendirilmesiyle yetinildiği anlaşılmaktadır." gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, anılan iptal kararı uyarınca intifa hakkını kötüye kullanmak suretiyle bayilerinin kendileri veya kendilerinin göstereceği LPG dağıtım şirketleri dışında kalan şirketlerden otogaz LPG tedarikini engelleyerek sözleşme serbestisini ve rekabeti haksız olarak sınırlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ), Milan Petrol San. Tic. A.Ş. (MİLAN PETROL) ve TP Petrol Dağıtım A.Ş. (TPPD) hakkında soruşturma açılmasına karar verildiği, yürütülen soruşturma sonucunda Rekabet Kurulu'nun 11.01.2018 tarih ve 18-02/20-10 sayılı kararıyla Petrol Ofisi A.Ş., Milan Petrol San. Tic. A.Ş. ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediklerine ve aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığı yönünde karar verilmesi üzerine, iş bu kararın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi yönünden yapılan incelemede;

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un Tanımlar başlıklı 3. maddesinde hâkim durum; "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü," olarak tanımlanmış olup, Hakim Durumun Kötüye Kullanılması başlıklı 6. maddesinde ise ; "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır. Kötüye kullanma halleri özellikle şunlardır:... c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi," hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hâlinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurala bağlanmıştır.

Uyuşmazlıkta; Rekabet Kurulu kararında gösterilen "otogaz LPG dışında kalan otomotiv yakıtları perakende satışı" ve "otogaz LPG perakende satışı" pazarları açısından, ilgili pazarlarda faaliyet

T.C.
ANKARA
11. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2018/1269
KARAR NO : 2020/2158

gösteren teşebbüslerden 2016 yılı itibari ile hiçbirinin pazar payının %30 dan fazla olmadığı, çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği pazarda, 2008 yılından beridir de şirketlerin pazar payının sürekli değiştiği, pazara yeni teşebbüslerin girebildiği hususları birlikte değerlendirildiğinde, teşebbüslerin pazar payları, rakiplerin sayısı ve konumu, ilgili pazara giriş koşulları ve sektöre yönelik yapılan incelemeler sonucunda pazarda herhangi bir teşebbüsün hakim durumda olmadığı görüldüğünden, dava konusu uyuşmazlıkta şikayete konu hususların 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamında ihlal teşkil etmediği anlaşılmaktadır.

Anılan Kanun'un 4. maddesi f bendi yönünden yapılan incelemede;

Anılan Kanunun Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar başlıklı 4.maddesinde; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır. Bu haller, özellikle şunlardır...: f) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi," hükmüne yer verilmiştir.*

Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un "Bağlama" başlıklı 9.5.2.7. maddesinde; "Bağlama;" sağlayıcının bir ürünün satışında farklı bir ürünün kendisinden veya kendi belirlediği bir başkasından satın alınması koşulu getirmesi olarak ifade edilmiş, birinci ürün bağlayan ürün diğeri ise bağlanan ürün olarak açıklanmıştır.

Şikâyete konu anlaşmaların da bağlama anlaşması olduğu anlaşılmakla birlikte, bağlama anlaşmasının rekabetin ihlâl edip etmediğinin saptanması için anlaşmanın niteliğine ve ticari teamüllere uygun olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gerek 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda yer alan "bayilik" tanımı, gerekse 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Kanunu'nda düzenlenen "otogaz istasyonu" tanımı dikkate alındığında, iki ayrı piyasada istasyonlu bayilik faaliyeti yürütmek isteyenlerin lisanslı bir dağıtıcı firma ile münhasır nitelikte anlaşma yapma zorunluluğu bulunmaktadır.

Olayda; akaryakıt ve otogazın birbirinden ayrılmayacak kadar bağlantılı ürünler olduğu, akaryakıt ve otogaz hizmetlerinin aynı istasyon üzerinden verildiği, her otogaz istasyonu müşterisinin aynı zamanda benzin de kullanmasından dolayı akaryakıt istasyonu müşterisi haline de geldiği, LPG dağıtıcısının markasının tüketici tercihinde önemli olduğu, bu durumun hem bayiler hem de dağıtıcılar açısından satış hacminin ve istasyona gelen tüketici sayısının artmasını sağladığı, LPG'de meydana gelebilecek tehlikeli eylem ve kazanın akaryakıt satış ünitesini etkilemesi ihtimalinin bulunduğu, akaryakıt dağıtım şirketleri, marka imajlarını ve kurumsal kimliklerini koruyabilmek adına kalitesine güvendikleri ve aynı istasyonda uyum içerisinde çalışabileceklerine inandıkları LPG dağıtıcıları ile çalışmak istemeleri gibi hususlar değerlendirildiğinde, bazı akaryakıt dağıtıcısı firmaların bayilerini kendilerinin göstereceği LPG dağıtım şirketleri dışında kalan şirketlerden otogaz LPG tedarikini engellemesinin anlaşmanın niteliğinden kaynaklanan bir durum olduğu, bu nedenle haksız rekabete neden olmadığı anlaşılmaktadır.

Anılan Kanun'un 4. maddesinin d bendi yönünden yapılan incelemede;

Anılan Kanunun Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar başlıklı 4.maddesinde; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır. Bu haller, özellikle şunlardır...: d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,..." hükmüne,*

T.C.

ANKARA

11. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/1269

KARAR NO : 2020/2158

muafiyet başlıklı 5. maddesinde; "Aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaftır: a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması, c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması. İlgili teşebbüs veya teşebbüs birlikleri, 4 üncü madde kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararının muafiyet şartlarını taşıdığı Kurul tarafından tespit edilmesi amacıyla Kuruma başvuruda bulunabilir. Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, teşebbüslerin aralarındaki anlaşma veya uyumlu eylemleri, herhangi bir piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin piyasa dışına çıkartılmasına ya da yeni teşebbüslerin piyasaya girmesine engel oluyorsa ve 5. maddede şartların tamamını taşııyorsa rekabeti hukuka aykırı şekilde sınırlandıracaktır.

Olayda; dava dosyasındaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, benzin ve motorin piyasasında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında, akaryakıt istasyonlarında bayileri belirli LPG dağıtım şirketleri ile çalışmaya zorladıklarına veya bazı LPG dağıtım şirketlerinin piyasadan çıkarılmasına ilişkin bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemden kaynaklandığına dair herhangi bir somut bilgi bulunmadığından ve bu haliyle de haksız rekabete neden olduğundan bahsedilemeyeceğinden dava konusu işlemden haksız rekabete neden olunmadığı ve hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, dosyadaki bilgi ve belgelerle, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, davacı derneğin 26.08.2008 tarihli şikayet başvurusu üzerine Rekabet Kurulu'nca verilen dava konusu 11.01.2018 tarih ve 18-02/20-10 sayılı kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, **davanın REDDİNE**, aşağıda dökümü yapılan 177,70 TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, A.A.Ü.T uyarınca belirlenen 2.040,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta giderinin kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 (otuz) gün** içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine istinaf yolu açık olmak üzere, 09/12/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SERPİL GENÇBAY
38343

Üye
MURAT ŞENOCAK
212517

Üye
HAKAN PERVANLAR
216769

YARGILAMA GİDERLERİ :	
Başvurma Harcı	: 35,90 TL
Karar Harcı	: 35,90 TL
Vekalet Harcı	: 5,20 TL
Posta Gideri	: 100,70 TL
TOPLAM	: 177,70 TL